

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2618

Vragen van het lid **Beckerman** (SP) aan de Ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *beleggingen van het pensioenfonds ABP* (ingezonden 15 mei 2018).

Antwoord van Minister **Koolmees** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) mede namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat (ontvangen 2 juli 2018).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van de berichtgeving dat het ambtenarenpensioenfonds ABP het afgelopen jaar 500 miljoen euro meer in fossiele brandstoffen investeerde dan het jaar daarvoor?¹ Deelt u de mening dat dit niet alleen strijdig is met de noodzaak van uitfasering van fossiele brandstoffen om de klimaatdoelen te halen, maar ook zeer ongewenst is dat een pensioenfonds voor de overheid investeert in bedrijven die grote schade aan milieu en klimaat aanrichten?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met de berichtgeving. Het bereiken van de lange termijn klimaatdoelen, zoals vastgelegd in het Parijs Akkoord, vergt een ambitieus klimaatbeleid. Tegelijkertijd zal er in de tussenliggende periode sprake zijn van een transitie, waarin fossiele brandstoffen nog een belangrijke rol zullen spelen om te voorzien in de mondiale energiebehoefte, maar deze rol zal steeds verder afnemen. ABP heeft zelf aangegeven dat pensioenfondsen een verantwoordelijkheid hebben bij het tegengaan van klimaatverandering. Tegelijkertijd kunnen zij verschillende redenen hebben om te investeren in fossiele brandstofbedrijven. Hierbij moet ook in het achterhoofd worden gehouden dat sommige van deze bedrijven een actieve rol spelen bij de overgang naar een duurzamere energievoorziening en pensioenfondsen als aandeelhouder een actieve rol kunnen spelen bij het aanjagen van deze verduurzaming. Ik vind het dan ook lastig om de genoemde ontwikkeling per definitie als ongewenst te bestempelen. Daarbij merk ik op dat ABP investeert voor werknemers en niet voor de overheid.

¹ <https://gofossilfree.org/nl/abp-belooft-groen-maar-houdt-vast-aan-fossiel/>

Vraag 2, 3

Hoe oordeelt u over het feit dat het ABP tegelijkertijd voor bijna 50 miljard euro aan beleggingen bijdraagt aan duurzame ontwikkelingsdoelen? Deelt u de mening dat dit eigenlijk de standaard zou moeten zijn? Kunt u dit toelichten?²

Wat is uw mening over het feit dat er wel degelijk in zowel binnen- als buitenland pensioenfondsen zijn die zijn gestopt met fossiele beleggingen? Deelt u de mening dat juist een overheidspensioenfonds zoals het ABP het goede voorbeeld zou moeten geven en daar ook toe over zou moeten gaan? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 2, 3

ABP geeft aan dat het besloten heeft om duurzaamheidscriteria net als rendement, risico's en kosten een belangrijke rol te geven in het beleggingsproces.³ Het kabinet juicht toe dat ABP, naast de pensioendoelstelling van haar deelnemers, duurzame ontwikkelingsdoelen nastreeft met haar beleggingen. Daarbij heeft ABP expliciet aandacht voor klimaatverandering en stuurt het actief op de CO₂-voetafdruk van de aandelenportefeuille. Deze voetafdruk is de afgelopen jaren dan ook gedaald en ligt nu 28% lager dan in 2014. Hiermee geeft ABP al een goed voorbeeld van de rol die de financiële sector kan hebben in verdere verduurzaming.

Betrokkenheid van de private sector is van belang voor het halen van de duurzame ontwikkelingsdoelen. Het kabinet verwacht van pensioenfondsen ook dat ze de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de *UN Guiding Principles on Business and Human Rights* (UNGP's) naleven om risico's voor mens en milieu te voorkomen.⁴ Als ABP signalen ontvangt dat het via een belegging verbonden is aan dergelijke risico's, behoort ABP het bedrijf waarin belegd wordt te bewegen tot het aanpakken en voorkomen van deze risico's.

Vraag 4, 5

Erkent u dat de overheid op deze wijze via zijn ambtenarenpensioenen de gaswinning ondersteunt? Welke stappen gaat u als werkgever zetten om het ABP er toe te bewegen beleggingen die schadelijk zijn voor mens, milieu en klimaat, zoals de belegging in Shell, palmolie en kernenergie, af te stoten? Bent u bereid zowel bedrijven als pensioenfondsen te verplichten transparanter te zijn over hun informatieverstrekking inzake duurzaamheid? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 4, 5

Zoals ook genoemd in het antwoord op vraag 1, is ABP het pensioenfonds van betreffende werknemers en niet van de overheid. Bij vraag 1 is ook toegelicht dat het realiseren van de internationale klimaatdoelen gepaard zal gaan met een transitie. Het pensioenfonds ABP gaat over het eigen beleggingsbeleid en hanteert specifiek beleid inzake verantwoord en duurzaam beleggen. Het ABP houdt daarbij rekening met de nationale en internationale wet- en regelgeving en internationale standaarden. «Insluiting» vormt een belangrijk onderdeel van dat beleid. Door aandelen te houden in bedrijven kan ABP normoverdragende gesprekken aangaan (engagement) met het management van deze bedrijven over thema's zoals mensenrechten, klimaatverandering, arbeidsveiligheid en omkoping en corruptie. ABP zet zich – via uitvoerder APG – ook al langere tijd actief in op engagement in verschillende sectoren. ABP publiceert jaarlijks de resultaten van dit beleid. Het kabinet gaat ervan uit dat deze lijn verder zal worden voortgezet.

Het is belangrijk voor haar deelnemers dat ABP verantwoord belegt en hierover verantwoording aflegt. Zoals reeds opgemerkt, het kabinet verwacht daarbij dat ABP de OESO-richtlijnen naleeft. Omdat het belangrijk is dat pensioenfondsen in Nederland aantoonbaar verantwoord beleggen, en meer dan ze nu al doen, zet ik samen met de Minister voor Buitenlandse Handel en

² <https://www.nu.nl/pensioen/5257070/pensioenfonds-abp-we-actieve-belegger-maar-geen-activist.html>

³ ABP verslag Duurzaam en verantwoord beleggen 2017.

⁴ Het doel van de UNGP's is het verbeteren van normen en praktijken inzake bedrijfsleven en mensenrechten om daadwerkelijk resultaten voor betrokkenen en gemeenschappen te realiseren.

Ontwikkelingssamenwerking en de Minister van Financiën in op het sluiten van IMVO-convenanten met de financiële sector, waaronder de pensioensector. ABP is ook partij bij het nu lopende onderhandelingstraject voor dat convenant. De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft uw Kamer recent geïnformeerd over de voortgang van het IMVO-convenantenbeleid.⁵

Op dit moment treft het kabinet voorbereidingen om de herziene IORP-richtlijn te implementeren. De in het kader daarvan door het kabinet voorgestelde regelgeving is er mede op gericht dat pensioenfondsen meer informatie beschikbaar stellen aan hun deelnemers over de wijze waarop met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen is rekening gehouden bij het beleggingsbeleid.

---

⁵ Kamerbrief over voortgang IMVO-beleid, 28 februari 2018.